

KONSEKVENSBESKRIVNING

KONSEKVENSER

ÖP2011 redovisar hur kommunen planerar för en fortsatt expansion på ca 1,5 % varje år. I huvudsak ska bebyggelseutvecklingen ske inom de befintliga tätorterna och kring knutpunkter för kollektivtrafiken. De befintliga tätorterna definieras som utvecklingsområden och avgränsas mot omgivande landsbygd. Utanför utvecklingsområdena ges inte möjlighet till nylokalisering av enstaka hus väster om flygplatsen.

I detta kapitel redovisas översiktligt vilka samlade miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser ett genomförande av ÖP2012 kan medföra.

Enligt MKB-förordningen antas en översiktsplan medföra betydande miljöpåverkan, därför ska alltid en miljöbedömning göras för att utreda planens konsekvenser. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. I en miljökonsekvensbeskrivning ska den betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivas och bedömas.

För mer information:

PBL 4 kap 2a §

MB 6 kap 11 § och 12 §

4 § MKB-förordning vid tillämpning av MB 6 kap 11 §

Avgränsning

Ett samråd om avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningen har skett med Länsstyrelsen den 21 april 2010. Avgränsningen handlar om på vilken nivå miljökonsekvensbeskrivningen ska göras. Miljökonsekvensbeskrivningen, MKB, för ÖP2012 koncentrerar sig på övergripande effekter på miljön.

Trots att denna MKB görs måste alltid alla kommande detaljplaner behovsbedömas. Ett antal föreslagna utbyggnadsområden har redan i samråd med Länsstyrelsen bedömts komma att medföra betydande miljöpåverkan. Dessa områden är:

Södra Kullbäckstorp - ÖP2012 föreslår ett nytt område inom utvecklingsområde Mölnlycke söder om Mölnalvågen. Bland annat kommer delar av ett idag oexploaterat skogsområde att tas i anspråk. En miljökonsekvensbeskrivning kommer att tas fram.

Götalandsbanan - Banans sträckning genom kommunen ger konsekvenser på miljön. Götalandsbanan medverkar till att kapaciteten för järnvägen förbättras. Detta leder till att förutsättningar för att skapa god kollektivtrafik genom pendeltåg ökar. Miljökonsekvenserna av nya spår för höghastighetståg kommer att redovisas i samband med förstudier och arbetsplaner då projektet blir aktuellt att genomföra.

Södra Landvetter - ÖP2012 föreslår ett nytt område inom utvecklingsområde Landvetter kring en ny tänkt pendeltågstation längs Götalandsbanans sträckning. Bland annat kommer ett stort, idag oexploaterat skogsområde att tas i anspråk. Syftet är att skapa ett hållbart samhälle med stora möjligheter till riktigt god kollektivtrafik i form av pendeltåg.

Göteborg Landvetter City Airport - ÖP2012 föreslår ett nytt verksamhetsområde på delvis oexploaterat område vid flygplatsmotet. En miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram i maj 2011 till planprogram för Airport City.

Bårhults företagspark - föreslås utvecklas som verksamhetsområde. Föreslaget område utgör en utvidgning av befintligt verksamhetsområde. Väster om området ligger ett större förlämningsområde. Föreslagen exploatering berör naturområden med hänsynsnivå 2 i Naturvårdsplanen. Utbyggnaden finns upptagen som ett undantag från riktlinjen rörande hänsynsnivå 2. En miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram.

Miljömässiga konsekvenser

De miljömässiga konsekvenserna är de som beskrivs mest utförligt. De aspekter som kan leda till betydande miljöpåverkan ska tas upp.

Planförslaget ska bedömas utifrån ett nollalternativ. Nollalternativet ska spegla en trolig utveckling om planförslaget inte genomförs.

Miljökonsekvensbeskrivningen innehåller också en avstämning mot miljömålen.

Nollalternativ

Om ÖP2012 inte genomförs kan man anta att tillväxten kommer att bli något mindre än 1,5 %. Om de större satsningarna på bebyggelse i utvecklingsområden inte kommer till stånd kan man förvänta sig en brist på områden för nya bostäder och verksamheter.

Man kan dock anta att bebyggelsestrycket ändå kommer att vara relativt stort, p g a kommunens läge i regionen. För att möta detta tryck, kan kommunen då behöva möjliggöra områden för både bostäder och verksamheter som inte är strategiskt placerade utifrån hållbarhetsaspekter. Istället kan resultatet bli en mer spridd, splittrad och slumpmässigt tillkommen bebyggelse. Det kan då bli svårare att nyttja befintlig infrastruktur och att tillhandahålla service och kollektivtrafik inom rimliga avstånd. Kommunen skulle då inte leva upp till sin del av det avtal man slutit med Göteborgsregionen, GR, om att sträva mot den strukturbild som innebär satsning längs de starka kollektivtrafikstråken. Etablering i sådana lägen skulle troligen medföra att man får svårare att uppfylla miljömålen.

Planförslagets övergripande effekter på miljön

När kommunens utvecklingsområden växer ökar belastningen på miljön. Mer mark tas i anspråk, trafiken ökar och fler bostäder måste förörjas med värme, vatten och avlopp.

Mark tas i anspråk - I ÖP2012 föreslås kommunens utveckling ske främst inom utvecklingsområden i större sammanhängande delar. Detta innebär i vissa fall att idag oexploaterad mark kommer att tas i anspråk. I kommunens Naturvårdsplan har naturen kategoriserats i hänsynsnivåer. Med hjälp av Naturvårdsplanen har en noggrann avvägning mellan exploatering och bevarande skett. Föreslagna utbyggnadsområden har generellt lokaliserats till områden med de lägsta värdena. I ett fåtal fall har exploatering föreslagits där höga naturvärden finns. I dessa fall har undantagen tydligt beskrivits i Naturvårdsplanen och i översiktsplanen.

Undantagna områden enligt de generella riktlinjerna för hänsynsnivå 1 och 2 i Naturvårdsplanen:

- Södra Kullbäckstorp - MKB ska tas fram
- Mölnlycke fabriker - prövas i detaljplan
- Öster om Vällsjön och Björnmossen i Pixbo - prövas i detaljplan
- Bårhults företagspark - prövas i detaljplan
- Södra Landvetter - MKB ska tas fram

Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna av ett genomförande av översiktsplanen bli mindre än i nollalternativet.

Ökad trafik - Den ökande trafiken ger den största påverkan på miljön om planen inte genomförs. Trafiken orsakar problem på flera sätt. Luftkvaliteten blir sämre på grund av avgaser och att små partiklar dammar upp från marken. Bilarna släpper också ut kolväten, kväve- och svaveldioxid som kallas växthusgaser. Den ökande mängden växthusgaser i atmosfären orsakar globala förändringar av klimatet, t ex en ökad medeltemperatur. Dessutom orsakar trafiken buller som kan vara skadligt för hälsan med sömnproblem, stress, sämre koncentrationsförmåga och ökad risk för hjärtproblem.

Den allvarligaste konsekvensen av att genomföra det som den här planen förslår är att normerna för luftkvalitet riskerar att överskridas. Det gäller framförallt små partiklar, men också kvävedioxid. Mellan december 2009 och mars 2010 mäts just dessa luftföroreningar i Mölnlycke centrum. Resultatet kommer att redovisas under sommaren 2010.

Utsläppen av växthusgaser förväntas inte bli högre än om utvecklingen skulle skett på andra ställen i kommunen. Tvärtom

ger ÖP2012 möjlighet till en utveckling där nya bostäder och verksamheter placeras på platser och med en sådan täthet att ett resande med kollektivtrafik främjas och ett resande med bil kan minska.

På grund av vägtrafiken i kommunen överskrider riktvärdet för buller för ca 300 fastigheter (ekvivalent buller utomhus). Här ingår de fastigheter där mätningar eller beräkningar gjorts. Inom utvecklingsområden föreslås den största delen av kommunens utveckling ske. I de mest centrala delarna, kring kollektivtrafikknutpunkterna, föreslår ÖP2012 att förtätning av befintlig bebyggelse ska prioriteras. I dessa områden finns ofta risk för bullerstörningar. Nackdelarna av att bygga bostäder i lägen där risk för bullerstörningar finns, får vägas mot nyttan med att bygga i sådana centrala lägen.

Vatten och avlopp - Ökad exploatering leder till större påverkan på vattendragen i kommunen. I Avloppsförsörjningsplanen görs en bedömning av recipienternas skyddsbehov och risknivå. I översiktsplanen görs en prioritering av vilka områden med enskilda spillvattenanläggningar som behöver åtgärdas först. Detta innebär att den negativa påverkan på vattendragen i områden med enskilda spillvattenanläggningar kan minska. En konsekvens av detta är att man i översiktsplanen väljer att helt undanta vissa områden från exploatering. En annan konsekvens är att andra områden som normalt inte skulle bebyggas kan komma att förtätas för att bekosta utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp.

Energi och uppvärmning - Den växthusgas som i första hand bidrar till ökningen av växthuseffekten är koldioxid. Förutom transporter så kommer de största utsläppen av koldioxid från anläggningar för uppvärmning. Utsläppen har minskat då det skett en ökning av biobränslebaserad fjärrvärme.

I ÖP2012 föreslås kommunens utveckling ske främst inom utvecklingsområden i större sammanhängande delar. Detta innebär också att möjligheterna till ett effektivt utnyttjande av fjärrvärmenätet främjas. I förhållande till att planen inte genomförs bedöms konsekvenserna för miljön bli mindre.

Som underlag till ÖP2012 har en vindbruksplan tagits fram, där områden lämpliga för vindbruk studerats.

Avstämning mot miljömål

Härreda kommun har lokala miljömål (politiska inriktningsmål för miljö, KF 2009-04-20). Dessa mål har riksdagens beslutade miljömål som utgångspunkt. Här redovisas de mål som anses påverkas av översiktsplanen.

Begränsad klimatpåverkan

- Utsläppen från transportarbete ska inte öka
- Kollektivtrafikens andel av de totala personresorna ska öka
- Energianvändningen per invånare ska minska
- Användningen av fossila bränslen ska minska kraftigt

Den övergripande inriktningen i översiktsplanen är att ny bebyggelse i första hand tillkommer inom utvecklingsområden. Inom utvecklingsområden prioriteras förtätning med gång- och cykelavstånd till kollektivtrafik. Genom att bebyggelsen koncentreras kring service och kollektivtrafik skapas möjlighet att minska transportarbetet med bil och skapa ett större underlag för kollektivtrafiken. Den föreslagna utbyggnadsstrukturen innebär också att möjligheterna till ett effektivt utnyttjande av fjärrvärmenätet främjas.

Levande sjöar och vattendrag

- Det ska inte finnas någon negativ påverkan av näringsämnen och andra föroreningar i våra sjöar och vattendrag.
- De sjöar och vattendrag som i ÖP2002 benämns ”värdefullt vattenområde” ska långsiktigt skyddas.

Flera av de föreslagna utbyggnadsområdena ligger i anslutning till sjöar. Här krävs att dagvattenpolicyn följs (med ett lokalt omhändertagande av dagvattnet) så att förorenat dagvatten inte kan nå ut i sjöar och vattendrag. I befintliga områden utanför utvecklingsområden kan nya bostäder tillkomma i samband med att kommunalt VA byggs ut. I dessa fall minskas dock påverkan på sjöar och vattendrag. I Landvetter och Mölnlycke föreslår översiktsplanen s k fokusområden längs vattendragen genom centrum. Här finns möjlighet att genom planteringar, våtmarker och andra åtgärder i anslutning till vattnet minska tillförseln av näringsämnen.

Levande skogar

- De ur naturvårdssynpunkt mest värdefulla skogarna ska skyddas från exploatering
- Invånarnas behov av rekreation och friluftsliv, särskilt i de tätortsnära skogarna, ska tillgodoses.

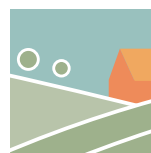
Översiktsplanen tillsammans med Naturvårdsplanen har avvägt naturvårdsintressen mot exploateringsintressen. Alla områden som har den högsta klassningen ur naturvårdssynpunkt, hänsynsnivå 1, har skyddats från exploatering. I översiktsplanen skyddas de tätortsnära skogarna genom att de lämnas utanför utvecklingsområdet i de fall annat skydd inte redan finns. I området Södra Landvetter tas idag orörd skogsmark i anspråk. Delar av detta område är redovisat som hänsynsnivå 2 i Naturvårdsplanen. Götalandsbanans sträckning och en ny vägförbindelse västerut finns redovisad i Naturvårdsplanen som ett undantag från den generella riktlinjen för hänsynsnivå 1.

Rikt odlingslandskap

- Det ur naturvårdssynpunkt mest betydelsefulla odlingslandskapet ska brukas på lämpligt sätt och skyddas mot exploatering.
- Odlingslandskapets byggnader och bebyggelsemiljöer med särskilda värden ska bevaras och tas tillvara.

Enligt Naturvårdsplanen ska alla områden som har den högsta klassningen ur naturvårdssynpunkt, hänsynsnivå 1, skyddas från exploatering. I områden med hänsynsnivå 2 bör exploatering undvikas. De byggnader och miljöer med särskilda värden i odlingslandskapet redovisas bl a i Kulturmiljöplanen som tagits fram i samband med översiktsplanen. Här stärks kulturmiljövärdena. Miljön kring Storåns dalgång utgörs av odlingslandskap och är redovisad som hänsynsnivå 2 i Naturvårdsplanen och finns även beskriven i Kulturmiljöplanen. För Storåns dalgång har dessutom områdesbestämmelser tagits fram för att värna kulturmiljön.

God bebyggd miljö

- Översiktsplanen ska användas som ett redskap för att nå god bebyggd miljö.
- Bebyggelseplanering ska ske med hänsyn till nutida och framtida kollektivtrafikstråk och knutpunkter.
- Antalet människor som är bullerstörda i Härryda kommun ska minska och tysta miljöer ska värnas.
- Tillgängligheten till tätortsnära rekreationsområden, t ex skogar och parkområden, ska öka.
- Nybyggnation av bostäder och lokaler ska utformas så energieffektivt som möjligt.

Översiktplanen används för att planera för en samhällsstruktur som främjar miljöanpassade och resurssnåla transporter. De övergripande strategierna handlar om att bygga hållbart genom att lokalisera bebyggelse nära kollektivtrafik, gärna spårbunden. Det är inom utvecklingsområden som utvecklingen ska ske i första hand. Estetiska värden värnas genom att främja en struktur och en gestaltning anpassad till platsen. Kulturhistoriska värden och värdet av de gröna miljöerna uppmärksammas och värnas i Kulturmiljöplan respektive Grön plan. I Grön plan värnas även kopplingar och stråk för att nå de gröna områdena.

Målet att antalet bullerstörda människor ska minskas är på många platser i konflikt med målet att nå en hållbar utveckling där förtätning kring kollektivtrafikknutpunkter främjas. När det gäller nytillkommande bebyggelse ska riksdagens riktlinjer för buller följas.

Den föreslagna utbyggnadsstrukturen innebär också att möjligheterna till ett effektivt utnyttjande av fjärrvärmenätet främjas.

Den sammanfattande bedömningen är att miljö kvalitetsmålen till övervägande del kommer att uppfyllas genom de förslag som ställs i planen.

Ett rikt växt- och djurliv

- Hotade arter och deras livsmiljö ska skyddas.
- Främmande arter och genetiskt modifierade organismer ska inte introduceras.

Härryda kommuns värdefulla landskap finns beskrivna i Naturvårdsplanen och är redovisade som hänsynsnivå 4. De värdefulla landskapen omfattar miljöer som utgör hela fungerande landskap som har betydelse för vissa arters överlevnad. Dessa miljöer kan exempelvis utgöra värdefulla landskap för hotade djur- och växtarter i kommunen.

Sociala konsekvenser

Den här översiktplanen är en fysisk plan. Det innebär att planen kan påverka de fysiska förutsättningarna för ett rikt socialt liv. Rättvisetänkande ska vara en grundläggande princip vid fysisk planering, vilket innebär att den praktiska vardagen för var och en ska vara i fokus.

Flera aspekter är viktiga för att social kvalitet ska uppnås, såsom trygghet, integration, möjlighet till försörjning, god boendemiljö samt meningsfull fritid.

Orterna stärks

Kommunens utveckling ska framförallt ske inom utvecklingsområden. Inom utvecklingsområden prioriteras bebyggelse i närheten av kollektivtrafikknutpunkter. Av flera skäl är det önskvärt att stärka centrum i varje kommunedel. God tillgänglighet till centrum och även mellan andra områden understödjer ett starkt centrum. Ett attraktivt centrum har betydelse för ortens identitet.

Ett tätare samhälle ökar möjligheten till social integration eftersom fler människor med olika bakgrund har möjlighet att mötas. ÖP2012 skapar möjlighet för ett varierat utbud av service som gynnar många och ger fler en praktisk vardag med t ex närhet mellan bostad, arbete och service.

Förändring mot ett tätare samhälle är inte alltid en positiv upplevelse. Vid förtätning i en befintlig boendemiljö kan de sociala konsekvenserna bli att ytor som inte varit bebyggda tas i anspråk, att trafiken ökar på vissa gator och att alla lekplatser och andra offentliga platser ska delas av fler. Detta måste vägas mot en långsiktigt hållbar social bebyggelsestruktur.

Offentlig miljö

Det sociala livet i alla kommunens orter stärks om det finns platser där människor möts. Offentliga platser som gång- och cykelstråk, hållplatser, parker och torg kan utformas efter principer som gör dem trygga. När utvecklingsområden växer och fler människor använder den offentliga miljön under fler av dygnets timmar, ökar också tryggheten.

Blanda och komplettera

När nya områden byggs, främst inom utvecklingsområden, skapas möjlighet att bygga områden med ett varierat utbud av upplåtelseformer, bostadsstorlekar och hustyper. Ett varierat utbud underlättar kvarboende och mångfald. När befintlig bebyggelse kompletteras eftersträvas denna blandning. Då finns ett utbud av bostäder för människor i olika skeden av livet och med olika ekonomiska möjligheter.

När kommunen bygger boende med särskild service ska dessa i möjligaste mån integreras med övrig bebyggelse. Byggnader ska dessutom gestaltas på liknande sätt som omgivande bebyggelse och med samma kvalitet.

Närhet till natur

I Grön plan finns angivet hur de tätortsnära gröna ytorna ska tas om hand och hur de ska göras tillgängliga. Särskild vikt läggs vid fokusområden. Det är gröna områden som ska prioriteras i de centrala delarna av varje utvecklingsområde.

En god kollektivtrafik innebär möjlighet för fler människor att ta sig till naturen. Närhet till natur har ett starkt samband med god hälsa och välmående.

Arbete

ÖP2012 innebär att fler företag kan etablera sig. Då skapas fler arbetsplatser och fler människor får möjlighet att jobba inom kommunen. Detta kan innebära ökad ekonomisk trygghet.

Ekonomiska konsekvenser

En attraktiv kommun

Översiktplanen lägger grunden för de fysiska förutsättningarna för kommunens tillväxt. En stark struktur som ger möjlighet att utveckla de befintliga utvecklingsområdena till attraktiva samhällen, med goda möjligheter till att bo, arbeta och leva har ett värde även ekonomiskt. Att stärka centrum i alla kommunens fem utvecklingsområden, där vikt läggs vid god kollektivtrafik, trygga och vackra offentliga rum och en blandad bebyggelse med både bostäder och verksamheter, är exempel på hur den fysiska strukturen kan lägga grunden för ett trivsamt samhälle. Genom att styra utvecklingen till utvecklingsområden ges samtidigt en möjlighet att utveckla friluftsliv, naturvärden och landskapsbild. Genom att inte tillåta för mycket spridd bebyggelse värnas kommunen som en vacker kommun med stora möjligheter att komma ut i naturen. Kommunens attraktionskraft ökar om dess speciella värden i landskapet och naturen får råda.

Kommunal service

I takt med att kommunen växer krävs kommunala investeringar i form av skola, omsorg och annan infrastruktur. Detta kräver investeringar i form av resurser för utbyggnad, drift och underhåll och för resurser för att driva olika verksamheter. Kollektivtrafiken behöver också byggas ut tillsammans med stora infrastruktursatsningar.

Om ÖP2012 inte genomförs kan man anta att tillväxten kommer att bli något mindre än 1,5 %. Man kan dock anta att bebyggelsestrycket ändå kommer att vara relativt stort, p g a kommunens läge i regionen. Eftersom tillväxten då inte kommer att följa översiktplanens starka struktur som bygger mycket på satsningar inom utvecklingsområdenas centrala lägen kommer det att bli svårare och mer kostsamt att planera för kommunens utveckling.